

Marko Liker
Filozofski fakultet, Zagreb
Hrvatska

**13. SIMPOZIJ MEĐUNARODNOG DRUŠTVA ZA KLINIČKU
FONETIKU I LINGVISTIKU (ICPLA)
Oslo, Norveška, od 23. do 26. lipnja 2010. godine**

Međunarodno društvo za kliničku fonetiku i lingvistiku (ICPLA) osnovano je 1991. godine u cilju fonetskog i lingvističkog istraživanja atipičnoga govora. Istraživači i kliničari su u proteklih 20 godina svoja istraživanja i promišljanja predstavili na 12 simpozija, a sretni 13. simpozij održao se u glavnom norveškom gradu Oslu od 23. do 26. lipnja 2010. godine. Prethodnih 12 simpozija održalo se u ovim gradovima: Cardiff (1991), London (1992), Helsinki (1993), New Orleans (1994), München (1996), Nijmegen (1997), Montreal (1999), Edinburgh (2000), Hong Kong (2002), Lafayette (2004), Dubrovnik (2006) i Istanbul (2008).

Konferencijska izlaganja bila su organizirana u četiri temeljna oblika: četiri pozvana plenarna izlaganja, sedam tematskih rasprava s ukupno 30 izlaganja, 72 usmena izlaganja i 66 posterskih izlaganja. Velik broj radova primorao je organizatore na podjelu izlaganja u tri paralelne sekcije. Prvi je dan konferencije organizirana i izložba umjetnina djece zdravog, ali i atipičnog govora. Djeca ($n = 154$) su crtala razgovornu situaciju u kojoj i sama sudjeluju. Analizirajući karakteristike dječjih vizualnih prikaza razgovorne situacije, zaključak izložbe je da bi se dječji crteži razgovora trebali uključiti u protokole procjene dječjeg govora.

Prvo pozvano izlaganje održao je Kenneth Hugdahl sa Sveučilišta u Bergenu i Sveučilišne bolnice u Bergenu. Predavanje je bilo usmjereno na problem fonoloških obilježja u poremećajima čitanja. Izlaganje je pružilo pregled bihevioralnih podataka te podataka prikupljenih funkcionalnom magnetskom rezonancijom (fMRI) tijekom prezentiranja zvučnih i bezvučnih parova djeci od njihove 5. do 11. godine života (od predpismenog do pismenog razdoblja). Podaci su prezentirani u svjetlu odnosa fonoloških procesa i razvoja mozgovne asimetrije. U drugom pozvanom predavanju, Lorraine K. Obler bavila se vezom jezičnih promjena i starenja. Razrada problema bila je koncentrirana na pitanje koje jezične promjene evidentne tijekom procesa starenja pripadaju promjenama karakterističnim za zdravo starenje, a koje se jezične promjene mogu pripisati afazijama od kojih su ispitanici patili. Ewa Dabrowska održala je treće plenarno

predavanje u kojem je analizirala prednosti konstrukcionističkih pristupa jeziku u odnosu na ostale moderne lingvističke teorije. Autorica navodi da je osnovna prednost konstrukcionističkih pristupa jeziku u odbacivanju stroge dihotomije između leksičkih jedinica i kombinacijskih uzoraka. Takvi pristupi temelje se na konstrukcijama (oblicima-značenjima) čija veličina i stupanj određenosti ovise o uspješnosti generalizacija stvorenih na temelju ulaznih percepcijskih jedinica. U izlaganju se posebno želi naglasiti prednost konstrukcionističkih modela u području kliničke lingvistike i oštećenoga govornog i jezičnog funkcioniranja. Zadnje plenarno izlaganje održala je Ellen Gerrits tijekom kojega je prikazala trenutna znanja o usvajanju jezika kod gluhe djece s umjetnom pužnicom. Iz izlaganja se mogu generalizirati dvije tendencije koje jačaju u novijim pristupima postavljanja umjetne pužnice: 1. snižavanje dobi implantacije i 2. sve veća zastupljenost bilateralnih implantata.

Tematske rasprave bile su organizirane oko sedam velikih tema. U okviru teme *Fonetski pristupi rascjepu nepca* izlagači su dali svoj pogled na nastojanja da se postigne jedinstvena terminologija i transkripcija u tom području fonetskih istraživanja. Evociranim potencijalima mozga kod jezično oštećene i bilingvalne djece bavili su se znanstvenici uključeni u drugu temu. Treća tema pokazala je trenutna znanja o višejezičnom istraživanju otežanog fonološkog razvoja. Istraživači uključeni u četvrtu temu raspravljali su o prozodijskoj strukturi ranousvojenih riječi, a posebno su se posvetili riječima bez konsonanata (engl. *consonant free words*, CFW). Morfologija i sintaksa kod osoba oštećena sluha bila je sljedeća tema. Šesta i sedma tematska rasprava održane su zadnji dan konferencije. Jedna se bavila čimbenicima koji utječu na razvoj jezika kod djece s umjetnom pužnicom, a druga povezivanjem kliničkih i sociolingvističkih podataka u istraživanju jezika i govora.

Teme usmenih i posterskih izlaganja također su obuhvatile teme od semantike do fonetike. Organizacija nekih od sesija ponekad je patila zbog nenadanih odgoda izlaganja, ali strogo poštivanje vremenskih okvira i dobra prostorna organizacija kongresa olakšali su prelazak iz jedne u drugu paralelnu sesiju.

Kao i mnogo puta prije ovog, bilo je lijepo sudjelovati na simpoziju u društvu drugih izlagača iz Hrvatske. S Odsjeka za fonetiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu sudjelovalo nas je četvero. Vesna Mildner, Diana Tomić i Marko Liker sudjelovali su s radom *Persisting speech errors or emerging phonological systems?* u sesiji kojom je predsjedavala Vesna Mildner. U radu su iznijeli rezultate perceptivne i akustičke analize frikativa i afrikata kod djece s umjetnom pužnicom. U perceptivnim i akustičkim varijablama tražili su se oni koji ukazuju na početak organizacije fonološkog sustava djeteta, za razliku od onih podataka koji su pokazivali izgovorne pogreške. Marko Liker, Damir Horga i Vesna Mildner prezentirali su rad *Tongue-palate contact patterns for Croatian alveolar fricatives*. Elektropalatografijom (EPG) su pokazali da artikulacijski podaci ukazuju da bi se hrvatski frikativi /s/ i /z/ mogli smatrati nadzubnima, a ne zubnima.

Kao i svaki kongres, i ovaj je bio obogaćen društvenim programom. Osim prigodnog otvaranja skupa, organizatori su pripremili svečano primanje u Gradskoj vijećnici u centru Osla te kongresnu večeru i vožnju brodom.

Širina i zanimljivost fonetskih i lingvističkih rasprava u kliničkom kontekstu čini nas krajnje nestrpljivima u očekivanju 14. simpozija Međunarodnog društva za kliničku fonetiku i lingvistiku, čiju organizaciju je isprva dobio novozelandski Christchurch, ali je zbog dvaju razornih potresa organizacija prepuštena irskom Sveučilištu Cork.
